

Jaarverslag VTH 2022

Inleiding

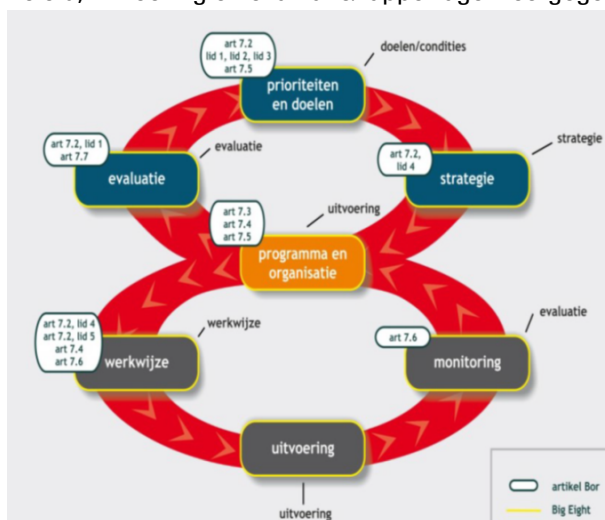
De gemeente voert haar wettelijke taken uit op het gebied van ruimtelijke ordening, vergunningverlening, toezicht en handhaving. Daarvoor stelt de gemeente jaarlijks een uitvoeringsprogramma op waarin de te verwachten hoeveelheid te leveren producten (gebaseerd op vragen van inwoners en bedrijven) zijn opgenomen. Na afloop van het programmajaar wordt gerapporteerd hoe de uitvoering is verlopen. Dat jaarverslag ligt nu voor.

Anders dan eerdere jaren is er voor gekozen om een gecombineerd jaarverslag aan te bieden waarin de gemeentelijke taken op het gebied van ruimtelijke ordening, vergunningverlening, toezicht en handhaving (in aparte hoofdstukken) zijn opgenomen.

In de Wet ruimtelijke ordening (Wro) staat dat burgemeester en wethouders de gemeenteraad jaarlijks verslag doen over de taken die het college binnen dit beleidsterrein uitvoert.

Vergunningverlening, toezicht en handhaving op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) heeft betrekking op wettelijke taken die aan gemeenten zijn toebedeeld. Dit is nader uitgewerkt in het Besluit omgevingsrecht (Bor). Conform het Besluit omgevingsrecht maakt het college van burgemeester en wethouders jaarlijks een rapportage van de uitgevoerde activiteiten (jaarverslag).

Het jaarverslag maakt deel uit van de gemeentelijke beleidscyclus. Onderstaand is het samenspel tussen beleid, uitvoering en evaluatie/rapportage weergegeven in de zogenaamde BIG 8.

De Provincie Limburg ziet, in het kader van het Interbestuurlijk Toezicht (IBT), erop toe dat de uitvoering van de wettelijke taakstelling ook conform de verplichte structuur wordt uitgevoerd. Zo wordt jaarlijks gemonitord en gerapporteerd aan GS of het gemeentelijk beleid nog actueel is, of er uitvoeringsprogramma's zijn opgesteld en of de uitvoering wordt gemonitord en geëvalueerd (in een jaarverslag).

1 Ruimtelijke Ordening (RO)

Het belangrijkste ruimtelijke instrument voor de gemeente, onder de huidige wet- en regelgeving, is het bestemmingsplan. Het bestemmingsplan is een juridisch bindend document voor zowel de overheid als burgers en bedrijven. In een bestemmingsplan worden de gebruiks- en de bouw mogelijkheden vastgelegd voor een gebied. Gemeenten zijn verplicht voor hun gehele grondgebied te beschikken over actuele bestemmingsplannen.

Om redenen van klantvriendelijkheid en vermindering van procedurekosten-/druk wordt in de praktijk bij het verlenen van omgevingsvergunningen, waarbij sprake is van strijd met de RO-regels, regelmatig

gebruik gemaakt van het toepassen van binnenplanse afwijkingsmogelijkheden als ook van de zogenaamde 'kruimelgevallenregeling' (Bijlage II van het Besluit omgevingsrecht). Dat brengt met zich mee dat minder (uitgebreide) procedures worden gevolgd. Voor de eenduidige toepassing van de kruimelgevallenregeling heeft het College van Burgemeester en Wethouders beleidsregels vastgesteld.

In dit verslag is daarom naast het in beeld brengen van de behandelde ruimtelijke plannen waarover verslag moet worden gedaan ook cijfermatig weergegeven hoeveel omgevingsvergunningen zijn verleend waarbij met toepassing van een binnenplanse afwijking en/of kruimelgevallenregeling is afgeweken van geldende bestemmingsplannen. Een totaaloverzicht van de toegepaste ruimtelijke instrumenten 2022 treft u hieronder aan.

Uit bovenstaande cijfers blijkt dat er minder bestemmingsplannen zijn vastgesteld dan geraamd. Daarentegen zijn er meer projectafwijkingbesluiten genomen en meer omgevingsvergunningen verleend waarbij er is afgeweken van het bestemmingsplan. Er zijn meer aanvragen ingediend waar de gemeente met een omgevingsvergunning medewerking aan kon verlenen en waarvoor het niet nodig was om het bestemmingsplan te wijzigen. Dit wordt bepaald door de aard en locatie van het verzoek om af te wijken van het bestemmingsplan. De geconstateerde toename wordt hoofdzakelijk veroorzaakt doordat het verbod op het toevoegen van woningen is vervallen waardoor er een toename van dit soort aanvragen heeft plaatsgevonden.

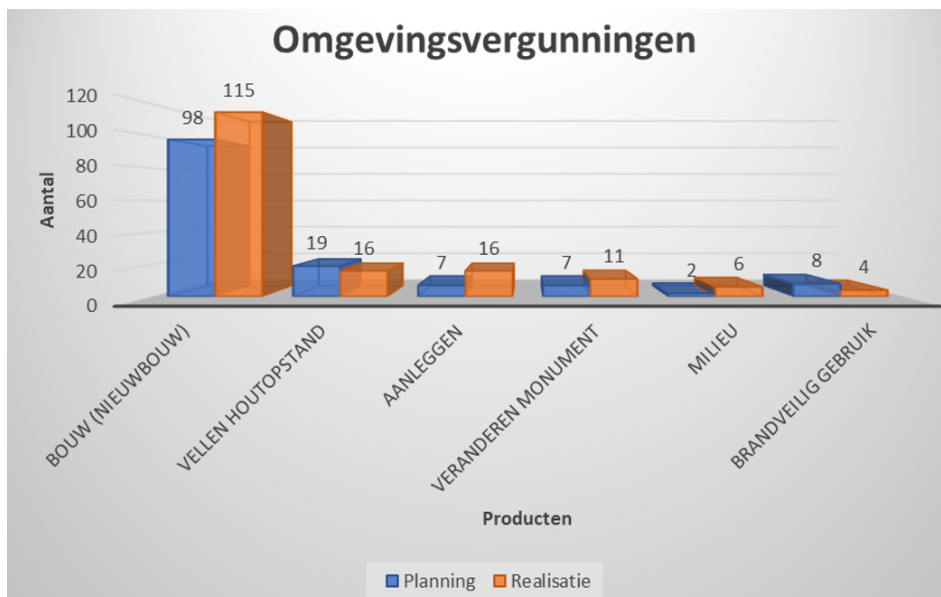
2 Vergunningverlening

2.1 Omgevingsvergunningen

Hiervoor werd al aangegeven het verbod op het toevoegen van woningen is vervallen. Het effect daarvan zien we ook terug in het aantal verleende omgevingsvergunningen voor de activiteit bouwen. Daarnaast speelt ook het effect mee van de aantrekkende economie na de Coronapandemie.

Er zijn iets minder vergunningen aangevraagd en dus verleend voor het vellen van houtopstanden. Als gevolg van diverse civieltechnische werken binnen de gemeente zijn er meer vergunningen verleend dan dat er waren geraamd voor de activiteit aanleggen.

Er zijn meer vergunningen verleend voor het veranderen van een monument. Dit werd hoofdzakelijk veroorzaakt door de energiecrisis die heeft geleid tot meer aanvragen voor het plaatsen van zonnepanelen op een monument.

Het aantal te verlenen omgevingsvergunningen voor de activiteit milieu is de afgelopen decennia flink gedaald. Meer en meer bedrijven zijn komen te vallen onder algemene regels waardoor er geen vergunning meer nodig was. Toch zijn er in 2022 weer meer milieuvergunningen verleend dan geraamd. In absolute aantallen echter, is dit beperkt.

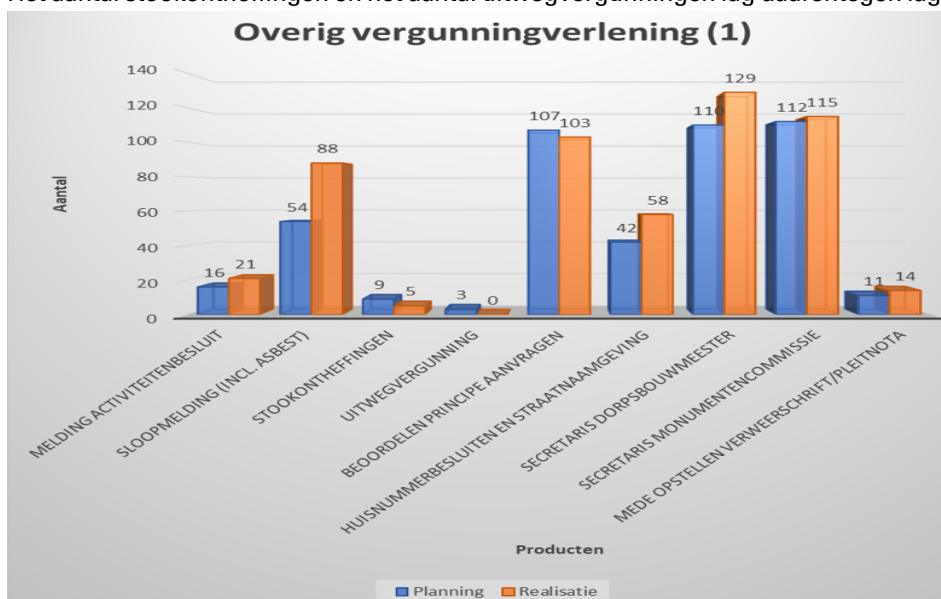
2.2 Overige vergunningen en activiteiten

Naast omgevingsvergunningen worden er door de gemeente nog een heleboel andere vergunningen verleend en activiteiten uitgevoerd die vallen binnen het beleidsterrein vergunningverlening. Die passen hieronder de revue.

Zojuist werd al geconstateerd dat er de afgelopen jaren nog beperkt milieuvergunningen worden verleend. Bedrijven vallen vaak onder algemene regels en dien, bij wijzigingen of start van het bedrijf, een melding in te dienen op grond van het Activiteitenbesluit. Het aantal ingediende meldingen lag vorig jaar, net als het aantal vergunningen, licht boven de raming.

Het aantal ingediende sloopmeldingen lag ruim boven de raming.

Het aantal stookkontheffingen en het aantal uitwegvergunningen lag daarentegen lager dan de ramingen.

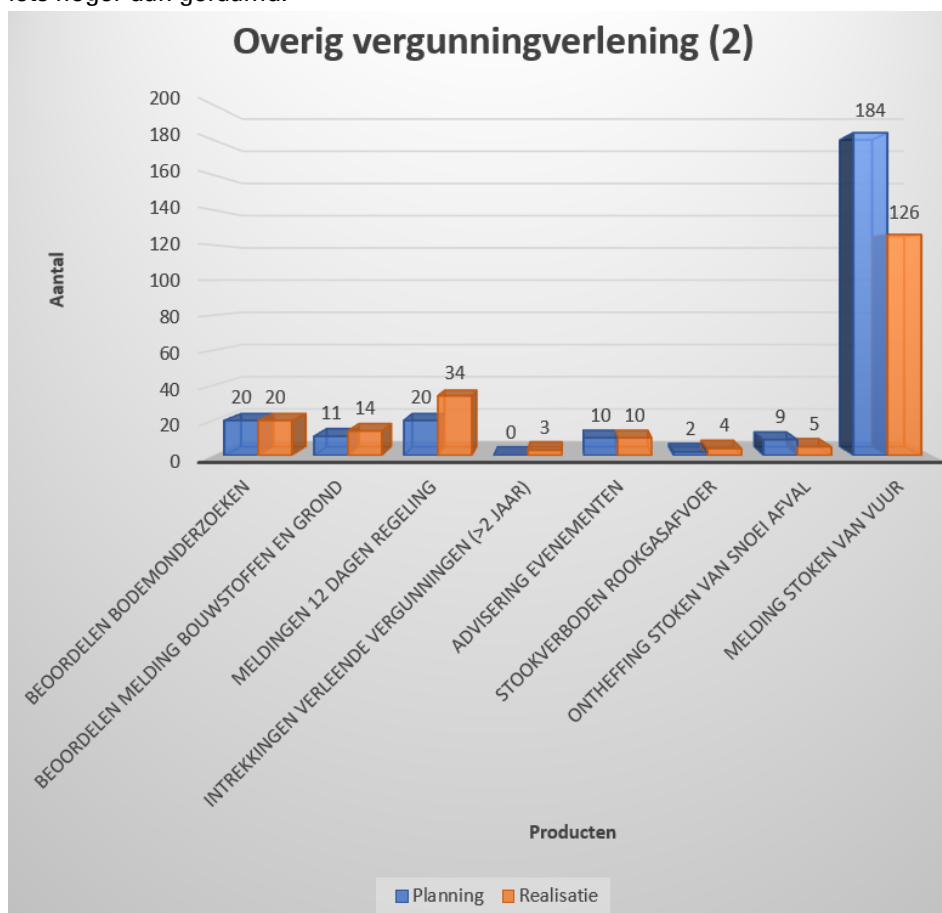

Veel gemeenten (en zo ook de gemeente Gulpen-Wittem) kennen de figuur van een zogenaamd principeverzoek. Dat gebeurt om inwoners en bedrijven niet onnodig op kosten te jagen. Op eenvoudige wijze kan er bij de gemeente een verzoek worden ingediend waarna de gemeente een uitspraak doet

of er al dan niet, in principe, medewerking zal worden verleend aan een verzoek. Daarvoor hoeft geen volledige (vaak dure) aanvraag te worden ingediend. De beoordeling van zo'n verzoek gaat hoog over (op hoofdlijnen dus). Het gaat in alle gevallen om verzoeken waarbij afgeweken gaat worden van het bestemmingsplan. Geeft de gemeente aan dat zij niet voornemens is om medewerking te verlenen dan heeft het indienen van een verzoek geen zin. De aanvrager bespaart zich dan de kosten van de aanvraag en legeskosten. Reageert de gemeente positief op een verzoek dan kan de formele en volledige aanvraag worden ingediend en is de kans groot dat het initiatief kan worden gerealiseerd. Het aantal principeverzoeken waarop positief wordt gereageerd is een voorbode van het aantal vergunningsaanvragen dat ingediend gaat worden. In 2022 lag het aantal ingediende verzoeken dicht bij de ramingen.

Doordat er meer vergunningen werden ingediend voor bouwen van woningen zijn er ook meer huisnummerbesluiten (voor de toekenning van huisnummers) genomen door de gemeente. Er zijn daarnaast meer straatnaamgeving-besluiten genomen voorkomend uit het project 'vindbaarheid openbare ruimte' waarin de NWB, BAG en BGT op elkaar worden afgestemd.

Het effect van de stijging in het aantal verleende vergunningen zien we ook terug in het aantal zaken dat is voorgelegd aan de dorpsbouwmeester en aan de monumentencommissie. Voor al deze activiteiten zien we een lichte stijging afgezet tegen de ramingen. Ook het aantal juridische procedures licht daardoor iets hoger dan geraamd.

Er zijn in 2022 exact zoveel bodemonderzoeken beoordeeld als geraamd. Daarentegen zijn er meer meldingen ingediend met betrekking tot bouwstoffen en grond. De oorzaak daarvoor ligt in de toename van het aantal bouwprojecten. Het gaat overigens om een relatief kleine toename.

Een sterkere toename is te zien bij het aantal meldingen in het kader van de 12-dagen regeling. Na het einde van de Coronapandemie "mocht het eindelijk weer" en dat is in de cijfers terug te zien. Als van een vergunning langer dan twee jaar geen gebruik is gemaakt dan kan de gemeente die vergunning intrekken (al dan niet op verzoek van de aanvrager). Het aantal ingetrokken vergunningen ligt iets boven de raming.

Het aantal uitgebrachte adviezen in het kader van evenementen was exact gelijk aan de raming.

Het aantal stookverboden voor rookgasafvoeren lag op het dubbele van de raming, ofschoon het in absolute aantallen natuurlijk erg mee valt (in totaal 4 besluiten in heel 2022). Daarentegen lag het aantal verleende ontheffingen voor het stoken voor snoeiafval bijna de helft lager dan geraamd. Ook de meldingen voor het stoken van vuur lagen beduidend lager dan geraamd. De meest waarschijnlijke oorzaak hiervoor ligt in de droge omstandigheden gedurende een groot deel van het jaar.

3 Toezicht en handhaving

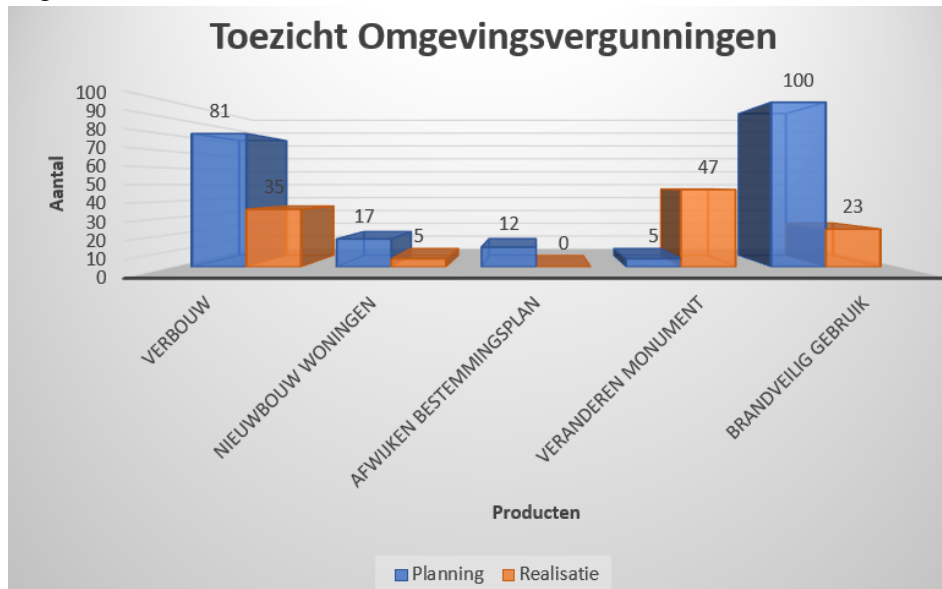
3.1 Toezicht op omgevingsvergunningen

Net zoals de gemeente vergunningen verleent zo houdt de gemeente ook toezicht op de naleving van de voorwaarden die aan zo'n vergunning worden verbonden.

2022 was een lastig jaar voor het toezicht binnen de gemeente. Er zijn achterstanden opgelopen vanwege andere werkzaamheden en grote projecten zoals Sophianum.

Er zijn fors minder controles uitgevoerd dan geraamd bij verbouw en nieuwbouw van woningen. Bij vergunningverlening zagen we een toename in het aantal vergunningen voor nieuwbouwwoningen, echter de feitelijke realisatie in 2022 bleef nog achter. Er zijn minder vergunningen in uitvoering gegaan. Mogelijk als gevolg van sterk gestegen bouwkosten. Er zijn ook nog controles uitgevoerd bij woningen die al sinds 2021 in aan- of verbouw waren. Deze zijn niet meegenomen in de aantallen.

Er zijn geen controles uitgevoerd op het afwijken van het bestemmingsplan. Daarentegen zijn er veel meer controles uitgevoerd dan geraamd bij het veranderen van een monument. Er zijn tot slot veel minder controles uitgevoerd op brandveilig gebruik van gebouwen. Als reden hiervoor geeft de brandweer aan dat er sprake is van een gebrek aan capaciteit en benodigde tijd voor het inwerken van een nieuwe collega. Er zijn met de brandweer afspraken gemaakt dat er in 2023 meer controles worden uitgevoerd.

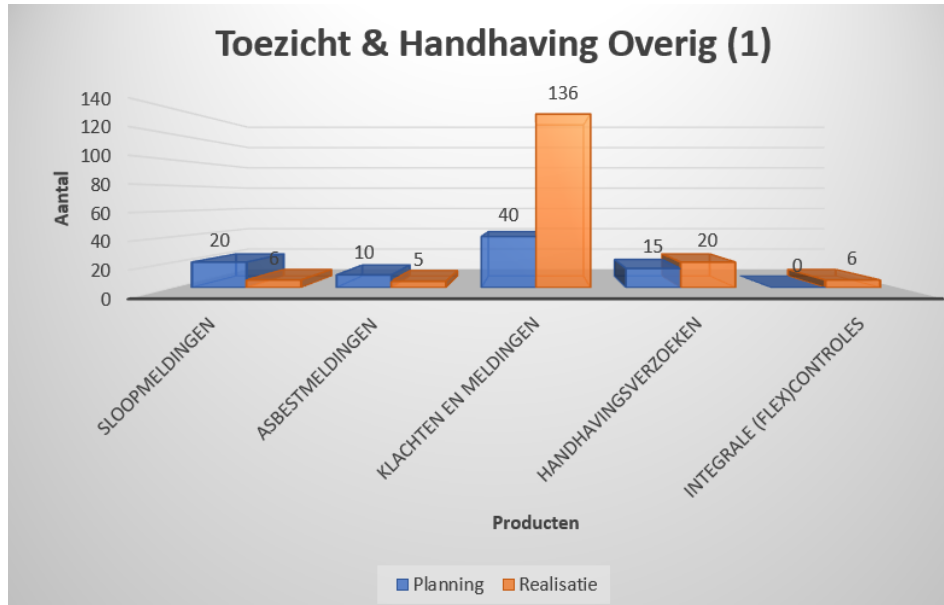

3.2 Overige activiteiten toezicht

Naast het houden van toezicht op vergunningsvoorwaarden voert de gemeente binnen het taakveld toezicht en handhaving nog diverse activiteiten uit. Die zijn opgenomen in de onderstaande grafieken. Het toezicht op sloopmeldingen en asbestmeldingen lag lager dan geraamd. Dit terwijl het aantal ingediende meldingen juist hoger lag dan de ramingen. Sloopmeldingen waarbij alleen asbest gesaneerd wordt, worden in behandeling genomen bij de RUD en niet bij de toezichthouder van de gemeente. De toezichthouder van de gemeente houdt enkel toezicht op BAG gerelateerde sloopmeldingen (sloopmeldingen waarbij een bouwwerk gesloopt wordt en niet alleen de asbest verwijderd wordt).

Het aantal klachten en meldingen lag daarentegen fors hoger. Dit is een stijgende trend die wel al jaren zien, ook in andere gemeenten. Dit vertaald zich ook in een stijging van het aantal handavingsverzoeken. Daarnaast is ook de werkwijze inzake meldingen en klachten aangepast. Daar waar in het verleden de melding/klacht werd opgepakt door toezicht/handhaving bouw worden er nu ook meer meldingen/klachten opgepakt vanuit toezicht/handhaving Boa's. Deze meldingen worden door hen opgepakt en afgehandeld.

Ofschoon er in het uitvoeringsprogramma geen rekening mee is gehouden zijn er in 2022 6 flexcontroles uitgevoerd met een multidisciplinair team.

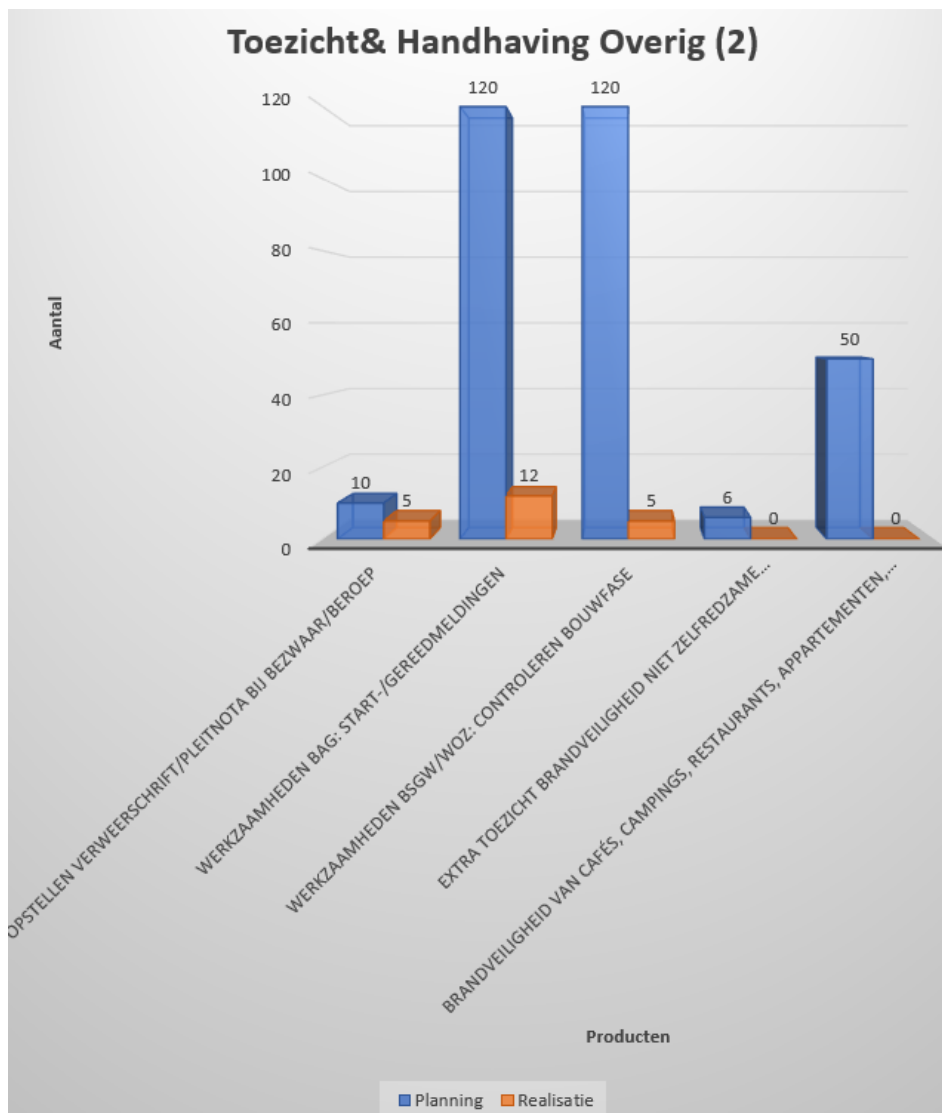

In tegenstelling tot vergunningen zien we bij toezicht en handhaving een afname in het aantal juridische procedures. Dat blijkt uit onderstaande grafiek. De vergunningen die in 2022 werden verleend behelzen over het algemeen verbouwingen van kleinere bouwwerken dan vergunningen uit eerdere jaren. Vanuit toezicht zijn hier minder overtredingen geconstateerd.

De werkzaamheden in het kader van de BAG en voor de BSGW/WOZ zijn sterk achter gebleven bij de ramingen. Overigens worden de aantallen die hiervoor zijn geraamd (flink) naar beneden bijgesteld in het uitvoeringsprogramma voor 2023.

Ook achtergebleven zijn de controles op brandveiligheid. Het gaat dan zowel om het extra toezicht op brandveiligheidsaspecten in gebouwen met niet zelfredzame personen en het verkrijgen van inzicht in de brandveiligheid van cafés, campings, restaurants, appartementen, de bed-en-breakfasts en de middelgrote hotels en het wegwerken van excessen. Deze controles worden uitgevoerd door de brandweer.

Voor de grafische weergave van een en ander zie de grafiek hieronder.

Op onderdelen is de realisatie achtergebleven bij de ramingen. Er is veel tijd gestoken in handhaving-zaken door de toezichthouder bouw en tijdrovende dossiers zoals verbouwing Sophianum. Voor een deel zit de verklaring ook in de sterk gestegen bouwkosten als gevolg waarvan er minder bouwwerken in uitvoering zijn genomen.

4 Conclusies

Er is in 2022 door de gemeente hard gewerkt bij de uitvoering van haar taken op het gebied van ruimtelijke ordening, vergunningverlening, toezicht en handhaving.

Binnen het taakveld ruimtelijke ordening zien we een stijging van het aantal gevraagde en geleverde producten ten opzichte van de ramingen uit het uitvoeringsprogramma.

Ook bij vergunningverlening zien we dit terug. Wijzigingen in regelgeving, een aantrekkelijke economie en het einde van de Coronapandemie zijn daarvoor de belangrijkste oorzaken. Over de brede linie zijn er meer producten gevraagd en geleverd dan aanvankelijk geraamd. Daar waar er minder is geleverd dan geraamd zijn daar logische verklaringen voor.

Bij toezicht en handhaving is op onderdelen de realisatie achtergebleven bij de ramingen. Redenen daarvoor zijn drukte met andere werkzaamheden, zoals de afhandeling van klachten en meldingen, handhavingsverzoeken en een aantal grote projecten die veel tijd en aandacht hebben gevraagd. Maar ook gestegen bouwkosten is een van de redenen dat er minder vergunningen daadwerkelijk in uitvoering zijn gegaan.

Vooraf het aspect toezicht op brandveiligheid (uitvoering door de brandweer) vraagt de komende jaren aandacht. De resultaten hiervan zijn in 2022 sterk achtergebleven op de planning. Reden hiervoor is

gelegen in de beperkte capaciteit bij de brandweer en overdracht/inwerken van een nieuwe collega. Het geprognostiseerde aantal van 100 was ook zeer enthousiast. In de planning voor 2023 staat dan ook op een realistischer aantal van 50, waar we momenteel al 17 hebben uitgevoerd en 9 ingepland in de komend, totaal 26 controles. Medio 2022 zijn we ook gestart met plan en projectmatige controles waarbij we per kwartaal overleg voeren om de planning, daar waar noodzakelijk, bij te sturen. De resultaten uit 2022 worden meegenomen bij het opstellen van het uitvoeringsprogramma voor 2023.

5 Trendanalyses

Sinds een aantal jaren houdt de gemeente bij hoeveel producten er per jaar worden gerealiseerd. Door dit te doen wordt het steeds eenvoudiger om in het uitvoeringsprogramma een zo realistisch mogelijke inschatting te maken van het aantal te leveren producten per jaar. Trends kunnen op die manier beter worden gevolgd. Zo kan ook een inschatting worden gemaakt of de huidige mensen en middelen toereikend zijn om inwoners (tijdig) te helpen bij hun vraag. Immers: het blijft vraag gestuurde dienstverlening: de inwoner bepaalt of, hoe vaak en wanneer deze met een vraag komt. Telkens wordt in het jaarverslag inzichtelijk gemaakt hoe deze geraamde vraag zich verhoudt tot de werkelijke vraag.

Hieronder staan de cijfers weergegeven van de meest toonaangevende producten die door de gemeente worden geleverd binnen de taakvelden ruimtelijke ordening en vergunningverlening. Deze aantallen vormen ook de input voor de gemeentelijke taken binnen het taakveld toezicht en handhaving. Immers: als er vergunningen worden verleend dan dient, bijvoorbeeld, vanaf het moment van de start van de bouw daarop ook toezicht gehouden te worden.

